

№ 51-01 від 12.05.2026

Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

*Щодо вдосконалення окремих аспектів
регулювання ринків капіталу та валютного
регулювання в Україні*

Від імені Професійної асоціації учасників ринків капіталу та деривативів (далі - ПАРД) висловлюємо Вам свою повагу та звертаємось з наступним.

ПАРД висловлює підтримку курсу на модернізацію ринків капіталу України, імплементацію сучасних регуляторних підходів та поступову інтеграцію до європейського фінансового простору. Вважаємо, що гармонізація законодавства та регуляторних вимог із практиками Європейського Союзу є важливим для розвитку конкурентного, прозорого та ефективного фінансового середовища в Україні.

Водночас, на сьогодні можливості українських учасників ринків капіталу суттєво відрізняються від можливостей учасників ринків в країнах ЄС, зокрема, з огляду на дію валютних обмежень, особливостей доступу до капіталу та регуляторного навантаження для повноцінного здійснення професійної діяльності.

У зв'язку з цим, вважаємо важливим забезпечення такого підходу до регулювання, який би дозволяв учасникам ринків капіталу не лише виконувати встановлені регуляторні вимоги, але й створював реальні умови для провадження економічно ефективної професійної діяльності.

За результатами аналізу чинного регуляторного середовища, а також практики його застосування, було виявлено низку аспектів, які суттєво впливають на розвиток ринків капіталу України та потребують додаткового опрацювання з метою досягнення балансу між макрофінансовою стабільністю та розвитком фінансової системи.

Щодо пруденційного регулювання банків.

Щодо пруденційного регулювання банків. Відповідно до Постанови НБУ №43 від 03 квітня 2025 року було запроваджено оновлені підходи до пруденційного регулювання банківської діяльності. Офіційно зазначена постанова декларується як така, що спрямована на

імплементацию положень Регламент (ЄС) №575/2013 Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року про пруденційні вимоги до кредитних установ та інвестиційних компаній (далі – CRR), який є одним із базових елементів європейської системи банківського регулювання та нагляду.

Разом із тим, проведений аналіз положень Постанови №43 свідчить про те, що імплементация норм CRR здійснена не в повному обсязі та, в окремих випадках, має вибірковий характер. Низка положень Регламенту не була відображена у національному регулюванні, або була адаптована із суттєвим посиленням регуляторних вимог. Такий підхід фактично формує більш консервативний режим регулювання для українських банків, що впливає на структуру активів банківської системи та стримує розвиток внутрішніх ринків капіталу.

Зокрема, відповідно до статті 115(2) CRR передбачена можливість застосування ваги ризику 0% до окремих категорій вимог щодо органів місцевого самоврядування та муніципальних облігацій за умови дотримання визначених критеріїв щодо їхньої надійності. Такий підхід у державах-членах ЄС спрямований на стимулювання розвитку муніципального фінансування, підтримку інфраструктурних проєктів та диверсифікацію ринку боргових інструментів. Однак, у чинній редакції Постанови №43 зазначений механізм не був імплементований.

Крім того, статті 133 та 495а CRR передбачають диференційований підхід до окремих інструментів капіталу, а також застосування перехідних механізмів, які дозволяють банківським установам поступово адаптуватися до нових регуляторних вимог без створення надмірного навантаження на капітал та ліквідність. У Постанові №43 відповідні положення не були імплементовані повною мірою, а частина реалізовані у значно більш жорсткому вигляді, що обмежує можливості банків щодо ефективного управління капіталом та інвестиційними портфелями.

Щодо доступу до операцій з іноземними цінними паперами.

Відповідно до норм Постанови Національний банк України №18 від 24.02.2022 (далі – Постанова №18), встановлено режим валютного регулювання, що базується на принципі загальної заборони валютних операцій, крім конкретно визначених. Згідно з пунктами 12 та 14 зазначеної постанови, операції інвестиційного характеру, зокрема інвестування в іноземні цінні папери, не включені до визначеного переліку.

Тобто, на практиці відсутній легальний механізм інвестування фізичних осіб у такі інструменти. Водночас, згідно з ринковою практикою, попит на відповідні інвестиції з боку населення зберігається, що призводить до його часткового перетікання у нерегульований сегмент.

Разом із тим, відсутність можливості інвестування в іноземні цінні папери обмежує можливості громадян щодо диверсифікації власних заощаджень та доступу до міжнародних фінансових ринків. У результаті більшість доступних інструментів для населення фактично обмежується депозитами та державними цінними паперами.

З огляду на викладене, відповідно до потреб розвитку ринків капіталу, просимо розглянути можливість запровадження поетапного та контрольованого доступу до таких інструментів із застосуванням відповідних законодавчих обмежень з метою мінімізації ризиків.

Щодо валютного регулювання для емітентів корпоративних облігацій

Відповідно до чинного валютного регулювання, встановленого Національним банком України Постановою №18 (далі – Постанова №18), придбання іноземної валюти юридичними особами здійснюється з урахуванням визначених обмежень. Згідно з практикою застосування норм Постанови №18, емітенти корпоративних облігацій, номінованих в іноземній валюті, не мають гарантованого механізму придбання валюти для виконання своїх зобов'язань.

Водночас, відповідно до законодавства про ринки капіталу, зобов'язання за облігаціями мають безумовний характер. Така невідповідність регуляторних підходів створює ризики технічного невиконання зобов'язань та негативно впливає на розвиток відповідного сегмента ринку.

Зазначена ситуація фактично створює правову та економічну колізію між нормами валютного регулювання та вимогами законодавства у сфері ринків капіталу. З одного боку, емітент, який здійснив публічне або приватне розміщення корпоративних облігацій, зобов'язаний у встановлені строки та в повному обсязі виконувати свої боргові зобов'язання перед інвесторами. З іншого боку, чинні валютні обмеження не забезпечують емітенту передбачуваного та гарантованого доступу до іноземної валюти.

Регуляторна невизначеність негативно впливає на інвестиційну привабливість корпоративних облігацій, номінованих в іноземній валюті, та стримує розвиток внутрішнього ринку боргових цінних паперів. Потенційні інвестори, зокрема інституційні та міжнародні, змушені враховувати не лише кредитний ризик емітента, але й ризик неможливості проведення валютних операцій у момент виконання зобов'язань.

Щодо репатріації інвестицій нерезидентами.

Також, відповідно до норм Постанови №18, операції з репатріації інвестицій нерезидентами не включені до переліку дозволених валютних операцій. Тобто, на практиці відсутній механізм повернення інвестованого капіталу.

Відсутність можливості репатріації впливає на інвестиційні рішення іноземних інвесторів, зокрема, в період воєнного стану та з урахуванням потреб післявоєнного відновлення економіки України, тоді як запровадження поетапного та контрольованого підходу сприятиме підвищенню інвестиційної привабливості України та формуванню довіри до фінансової системи.

Таким чином, врегулювання зазначеного питання створюватиме передумови для залучення іноземного капіталу, як під час воєнного стану, так і після його завершення.

У зв'язку з усім вищенаведеним, просимо ініціювати публічне обговорення наведених в цьому листі питань із залученням представників Національного банку України, державних органів, що формують державну інвестиційну політику та профільних асоціацій з метою внесення змін та удосконалення поточної законодавчої бази задля збільшення інвестиційної довіри до фінансових інструментів.

З повагою

Президент ПАРД

Олексій КИЙ